

RIJKSNORMAALSCHOOL LIER, de oudste kweekschool voor onderwijzers in België, werd ten tijde van het Verenigd Koninkrijk opgericht door Willem I, die het volksonderwijs wenste te verbeteren en die daartoe twee rijkskweekscholen stichtte : één in de Noordelijke en één in de Zuidelijke provincies. De eerste werd in 1816 te Haarlem opgericht, de tweede (bij koninklijk besluit van 29 juli 1817) te Lier. De eerste directeur was de Noordnederlander Bernard Schreuder, die in 1819 huwde met de zuster van George Bergmann (z. aldaar) en die via zijn aangetrouwde familie in contact stond met Jan Frans Willems, op wie hij een intellectuele invloed uitoefende. Bij de Belgische revolutie van 1830 werd de instelling te Lier gesloten en zij werd pas in 1844 opnieuw geopend, met de priester Ph. de Coster aan het hoofd. De volgende directeurs waren : 1856 A.F.J. Schoeters, 1876 P.M. Cleynhens, 1879 L. Genonceaux, 1879 E. Degeynst, 1882 H. Temmerman, 1907 L. Bouveroux, 1925 R. Adriaensen, 1937 L. Meylemans, 1944 G. Ducazu, 1944 R. Merecy, 1968 R. van de Ven.

De Rijksnormaalschool te Lier was vooral in de

19e eeuw van belang voor de V.B. Zij heeft, in een tijd toen zij dé instelling van die aard in Vlaanderen was, een diepe invloed uitgeoefend op het bewustzijn dat ten grondslag lag aan de culturele groei van het land. Dat is meteen begonnen onder de eerste directeur, Schreuder. „Toen hij in 1830 naar Holland terugkeerde, schrijft Oskar van der Hallen, had hij het lager onderwijs grondig hervormd, de Latijnse school opgericht en de liefde voor de taal ingeprent bij talloze studenten die later de onbekende maar trouwe voorvechters zullen zijn der Vlaamse taalbeweging, heel het land door”. De invloed van de school op de culturele activiteit en het taalbewustzijn blijkt o.m. uit een bloemlezing met inleiding, in 1900 uitgegeven door Jacob Stinissen, die in 1867 zijn onderwijzersdiploma behaalde. Stinissen zegt van de school: „De Vlaamschgezindheid en de liefde voor de moedertaal zitten in al haar poriën”. Er wordt ook beklemtoond, dat zij zich boven het particularisme stelde. Tot de leraren Nederlands behoorden o.m. J.B. Courtmans (1843-1849), Jan van Beers (1849-'60), Domien Sleenckx (1861-'79), Gustaaf Segers (1879-1904) en Lambrecht Lambrechts (1901-'05). Bij de leerlingen vinden we namen als Jan van Drogenbroeck (1854), Désiré Claes (1857), Lodewijk de Koninck (1854), Frans Willems (1860), Alfons de Cock (1896), Isidoor Teirlinck (1870), Arnold Sauwen (1876) en vele anderen.

Uit latere jaren kunnen we o.m. de auteurs Eugeen Gilliams (pseudoniem: Frans de Wilde, 1908), Frans Smits (1910), Paul Koeck (1961) en Marc Andries vernoemen.

LITERATUUR: Jacob Stinissen, *De normaalschool van Lier in de Nederlandsche taal en letterkunde* (1900); - Oskar van der Hallen, *De Normaalschool van Lier. Cultureel Centrum gedurende de 19e eeuw, in Lier vroeger en nu*, 1927, nr. 5, blz. 101-107; - M. De Vroede, *De Lierse Rijkskweekschool, schepping van koning Willem I*, in 't Land van Ryen, 1967, blz. 12-19; - M. De Vroede, *Bernard Schreuder, eerste directeur van de rijkskweekschool te Lier*, in 't Land van Ryen, 1967, blz. 23-32; - R. Turkry, *De Lierse Rijksnormaalschool in relatie met de Nederlandse letterkunde*, in 't Land van Ryen, 1967, blz. 102-125; - G. Moorkens, *Groot Gedenkboek der Lierse Rijksnormaalschool* (1947). **ELS DURNEZ**

BUSWICK Jan van edward, burgemeester van